

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **P. N.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 6. 2025, č. j. 9 A 2/2025-34,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í:

1. Vymezení věci

[1] Kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti v záhlaví uvedenému usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým městský soud nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků [§ 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a zároveň zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce (§ 35 odst. 10 s. ř. s.) pro řízení o žalobě proti rozhodnutí předsedy žalované ze dne 31. 10. 2024, č. j. 10.01-000422/24-0003, kterým žalovaná neurčila stěžovateli advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Městský soud v odůvodnění napadeného usnesení v první řadě přihlédl k okolnostem podání žádosti o určení advokáta k poskytnutí služby bezplatně. Stěžovatel žádal o určení právního zástupce, aby mohl ústavní stížností napadnout rozsudek ze dne 23. 7. 2024, č. j. 3

As 306/2023-27, kterým Nejvyšší správní soud zamítl jeho kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 11. 2023, č. j. 25 A 69/2021-108. Tímto rozsudkem Krajský soud v Ostravě zamítl žalobu, kterou se stěžovatel domáhal určení, že se v dané věci žalovaný správní orgán (rovněž Krajský soud v Ostravě) dopustil nezákonného zásahu tím, že poskytl třetí osobě nepravdivou informaci o tom, zda a kolikrát žádal stěžovatel ve své trestní věci v pozici obžalovaného o nahlížení do spisu (věc vedená u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 81 T 1/2017). K zamítnutí žaloby došlo s odkazem na zásadu *de minimis non curat praetor*, neboť informace o nahlížení do spisu nemá žádnou vypovídající hodnotu ani vliv na hodnocení charakteru či osobnosti stěžovatele – šlo tedy o bagatelní informaci, která se téměř nedotýkala stěžovatelova soukromí.

[3] Městský soud dále přihlédl k tomu, že v žalobou napadeném rozhodnutí je výčet řízení, pro které byl stěžovateli ustanoven zástupce z řád advokátů a v nichž byl z důvodů na své straně neúspěšný. Stěžovateli tedy dle žalované i městského soudu nejde o ochranu jeho práv, ale o vyvolání a vedení sporu jako takového. Městský soud spatřoval zjevnou neúspěšnost žaloby v tom, že považuje za nemožné, aby se odchýlil od zcela zřejmého názoru Nejvyššího správního soudu, že se stěžovatel dopouští bezdůvodného zatěžování justičního systému (podle výše označeného rozsudku č. j. 3 As 306/2023-27 stěžovatel vede „řadu bezpředmětných sporů jen pro svou kratochvíli“).

[4] Městský soud dále vyjádřil přesvědčení, že hodlá-li stěžovatel uplatňovat svá práva soudní cestou, je spravedlivé požadovat, aby tak činil s vědomím existence nákladů řízení. S ohledem na zjevnou samoučelnost žaloby a počet stěžovatelem vedených sporů městský soud tedy žádost o osvobození od soudního poplatku považoval za zneužití institutu osvobození od soudního poplatku. Vzhledem k tomu, že úspěšnost návrhu na ustanovení zástupce závisí na posouzení podmínek pro osvobození od soudních poplatků, nesplnil stěžovatel ani podmínky pro ustanovení zástupce pro řízení o žalobě.

2. Kasační stížnost

[5] Proti usnesení městského soudu brojil stěžovatel kasační stížností, v níž namítal, že mu postup městského soudu odpírá právo na přístup k soudu. Ohradil se proti závěru o nadužívání práva na osvobození od soudních poplatků. U městského soudu za zhruba pět let vedl pouze 19 sporů, z nichž pouze šest bylo meritorně posouzeno a z toho byl ve čtyřech případech úspěšný. Neosvobození od soudních poplatků s odkazem na zneužití práva musí být pouze výjimečným opatřením, nikoliv běžným postupem. Podle stěžovatelova názoru nejsou jím vedené spory zjevně samoučelné. Stěžovatel zpochybnil i správnost závěru městského soudu, že je jeho žaloba zjevně neúspěšná.

[6] Samoučelný podle něj není ani spor v posuzované věci, neboť poskytnutí lživých informací o stěžovateli nelze považovat za bagatelní čin. Zdůraznil, že ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 81 T 1/2017 žádal osmkrát o nahlížení do spisu. Poskytnutí informace, že o nahlížení nežádal vůbec, z něj v očích žadatele o informaci (T. J.) dělá lháře a vede k závěru o stěžovatelově smíření se s odsouzením. Lživá informace stěžovateli jednoznačně škodí, neboť zůstává v platnosti jeho „zločinné odsouzení“; naopak pravdivá informace by stěžovateli pomohla, neboť by se mu dostalo spravedlivého procesu. Jde o velmi závažnou informaci usvědčující soud z nespravedlivého procesu, což její

pokračování

bagatelnost vyvrací, a tedy „blábolení o bagtelnosti věci“ považuje stěžovatel „za nejhrubší, dechberoucí, neskutečnou urážku logiky i faktů“.

[7] Vyjádření žalované Nejvyšší správní soud nepožadoval.

3. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud (NSS) nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že podaná kasační stížnost směřuje proti usnesení městského soudu, kterým nebylo rozhodnuto o návrhu ve věci samé, nepodléhá podání kasační stížnosti soudnímu poplatku a není ani nutné splnění podmínky povinného zastoupení podle § 105 odst. 2 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). NSS tedy přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil přitom, zda usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k následujícímu závěru.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. „[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.“

[11] Nejvyšší správní soud se již zabýval kasačními stížnostmi stěžovatele proti usnesením, kterým městský soud nevyhověl jeho žádostem o osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobách směřujících proti rozhodnutí žalované o určení advokáta pro poskytnutí služby bezplatně. Neosvobození od soudních poplatků v takovém případě nelze založit pouze na „sudičství“ v jiných věcech, ale teprve po zvážení povahy právní služby, pro kterou stěžovatel žádal žalovanou o určení advokáta (srov. rozsudky NSS ze dne 20. 4. 2022, č. j. 6 As 8/2022-17, či ze dne 28. 4. 2022, č. j. 2 As 53/2022-16). V posuzované věci městský soud posoudil povahu požadované služby a zasadil ji do širších skutkových souvislostí souvisejících s nadužíváním institutu osvobození od soudních poplatků stěžovatelem, a jeho postupu tak není čeho vytknout.

[12] V prvé řadě Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem, že stěžovatel vede velké množství řízení, která se často týkají poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím – v současné době zdejší soud eviduje více než 100 věcí, v nichž stěžovatel vystupuje či vystupoval jako účastník řízení. Nejvyšší správní soud též opakovaně konstatoval, že jde v jeho případě ze značné části o „sudičství“, jehož účelem není

ochrana jeho veřejných subjektivních práv, nýbrž vedení sporu pro spor (srov např. výše uvedený rozsudek č. j. 3 As 306/2023-27, rozsudek ze dne 6. 9. 2023, č. j. 7 As 186/2023-10, či usnesení ze dne 22. 1. 2025, č. j. 10 As 262/2024-8).

[13] Nejvyšší správní soud nepopírá, že stěžovatel vede i některá řízení, která nejsou samoučelná, ani že je stěžovatel v některých případech u správních soudů úspěšný, jak je zdůrazněno v kasační stížnosti. To ovšem nic nemění na výše uvedeném – tedy na tom, že vede mnoho sporů, které se často ani netýkají jeho životní sféry, resp. se jí dotýkají zcela zanedbatelným způsobem. Koneckonců, vysoká procesní aktivita a povaha jiných sporů stěžovatele není rozhodujícím faktorem, pro který by mu již další spory nemělo být umožněno vést bez placení soudních poplatků. Jde pouze o ukazatel nasvědčující tomu, že je třeba důsledně zvažovat, zda v posuzované věci skutečně hájí své oprávněné zájmy, či zda je pro něj vedení sporu pouhou kratochvílí.

[14] V tomto ohledu zdejší soud podotýká, že městský soud správně přihlédl k charakteru služby, k níž žádal určení advokáta – tj. podání ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci, ve které žalobou na ochranu proti nezákonnému zásahu podle § 82 s. ř. s. brojil stěžovatel proti tomu, že Krajský soud v Ostravě poskytl třetí osobě (dle obsahu stěžovatelových podání jeho příteli – T. J.) nepravdivou informaci, že v řízení vedeném u řečeného soudu pod sp. zn. 81 T 1/2017 stěžovatel (obžalovaný) nepodal žádnou žádost o nahlížení do spisu, ačkoliv do něj stěžovatel nahlížel celkem osmkrát. Důvodem zamítnutí žaloby a následně kasační stížnosti bylo, že šlo o bagatelní informaci a zásah do subjektivních práv stěžovatele byl zcela zanedbatelný (*de minimis non curat praetor*).

[15] Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že právě charakter sporu, ve kterém hodlá stěžovatel pokračovat u Ústavního soudu díky určení advokáta pro poskytnutí služby bezplatně, vypovídá o tom, že jde o typický příklad vedení sporu pro spor, nikoliv o hájení stěžovatelových oprávněných zájmů. Dopad poskytnutí uvedené nepravdivé informace do stěžovatelových práv považuje zdejší soud za zcela zanedbatelný. V kasační stížnosti stěžovatel tvrdil, že mu lživá informace škodí tím, že zůstává v platnosti jeho „zločinné odsouzení“, zatímco v důsledku pravdivé informace by se mu dostalo spravedlivého procesu. S tím ovšem nelze souhlasit, neboť informace poskytnutá podle zákona o svobodném přístupu k informacím týkající se dílčí otázky jeho trestního stíhání nemá na stěžovatelovo odsouzení žádný vliv (v tomto ohledu relevanci může mít nanejvýše samotné znemožnění nahlížení do spisu, nikoliv pouhá informace o tom). Obdobnou stěžovatelovou argumentací se ostatně zabýval zdejší soud ve výše uvedeném rozsudku č. j. 3 As 306/2023-27, přičemž uvedl:

„V nyní projednávané věci stěžovatel tvrdí, že informaci o počtu žádostí o nahlížení do spisu zamýšlel použít pro svou obhajobu v trestním řízení. Toto tvrzení se však jeví jako účelové. Nejvyšší správní soud předně podotýká, že stěžovatel nebyl žadatelem o uvedenou informaci, tudíž to nebyl on, kdo se aktivně snažil informaci získat (jak by tomu pravděpodobně bylo, pokud ji chtěl skutečně sám použít). Takový postup by ostatně byl absurdní, neboť stěžovatel si je vědom, kolikrát o nahlížení do trestního spisu ve své věci žádal a odpovídající informace by měl obsahovat i soudní spis. [...] Nadto není zřejmé, jak konkrétně by uvedenou informaci mohl stěžovatel pro svou obhajobu v trestním řízení využít. Jak již bylo uvedeno, stěžovatel si byl vědom toho, kolikrát o nahlížení do spisu

pokračování

žádal, a nepotřeboval tedy tuto informaci zjišťovat. Poskytnutá informace nebyla rovněž nezbytná k prokázání stěžovatelových tvrzení o neumožnění nahlížení do spisu, jelikož tuto skutečnost si mohl odvolací (a případně i dovolací) soud sám ověřit ze soudního spisu.“

[16] S uvedenými závěry se Nejvyšší správní soud i nyní ztotožňuje a jen dodává, že kasační stížnost nepřinesla nic, co by správnost uvedených závěrů vyvracelo. Stěžovatel též zmínil, že jej v důsledku nepravdivé informace může mít žadatel o informaci za lháře a učinit si o něm negativní úsudek, zdejšímu soudu však není zřejmé, jaké relevantní negativní následky by taková skutečnost pro stěžovatele měla mít. Již vydaná rozhodnutí správních soudů koneckonců potvrzují, že stěžovatel o nahlížení do spisu opakovaně žádal (viz výše rozsudek č. j. 25 A 69/2021-108, bod 10), takže obavy stěžovatele o jeho reputaci považuje zdejší soud za zjevně neopodstatněné, neboť ačkoliv se zásahovou žalobou neuspěl, odůvodnění odkazovaného rozsudku správnou informací obsahuje. Úvahy o tom, že by někdo mohl činit závěr, že se stěžovatel se svým odsouzením smířil, pokud nenahlížel ve své trestní věci do spisu, považuje Nejvyšší správní soud za čistou spekulaci. Reálný negativní dopad poskytnutí této konkrétní nepravdivé informace o stěžovateli do jeho života považuje zdejší soud za bagatelní, závažné důsledky této informace pro stěžovatele má takřka za nemyslitelné.

[17] Lze tedy uzavřít, že stěžovatel, který často využívá institutu osvobození od soudních poplatků k vedení zcela bagatelních sporů, požaduje znovu osvobodit od soudních poplatků, aby mohl vést další spor o zákonnost rozhodnutí o neurčení advokáta podle § 18c zákona o advokacii pro účely napadení rozsudku týkajícího se zcela zanedbatelného pochybení Krajského soudu v Ostravě, aniž by byl zřejmý jakýkoliv reálný projev tohoto pochybení ve stěžovatelově sféře. Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem, že hodlá-li stěžovatel takový spor vést, je zcela namístě požadovat, aby si placení nákladů řízení zajistil stěžovatel sám; dobrodiní osvobození od soudních poplatků v takovém případě lze odepřít, neboť se jedná o zjevné zneužití práva ze strany stěžovatele. Jak koneckonců zdejší soud konstatoval již v rozsudku ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS: *„Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím chudým osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je namístě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně.“* Městský soud tedy nepochybil, pokud stěžovatele od soudních poplatků neosvobodil. Vzhledem k tomu, že obstál závěr, že lze odepřít stěžovateli osvobození od soudních poplatků pro zneužití práva, bylo již nadbytečné se dále zabývat otázkou, jestli je stěžovatelova žaloba zároveň zjevně neúspěšná.

[18] S ohledem na výše uvedené městský soud nepochybil ani tím, že zamítl stěžovatelův návrh na ustanovení zástupce. Naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků je totiž nezbytnou podmínkou pro ustanovení zástupce (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Stěžovatel ovšem podmínky pro osvobození od soudních poplatků nesplnil.

4. Závěr a náklady řízení

[19] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl (výrok I.).

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Žalované, které by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí podle obsahu spisu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly (výrok II.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.)

V Brně dne 29. srpna 2025

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu